

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Poenitentiorius

Johannes <de Garlandia>

[Köln], [12. März 1492]

Circa textū dubitatur: Primo quid sit pctm̄ veniale [...]

[urn:nbn:de:bsz:31-293377](#)

oia p̄tā simul p̄dat s̄ p̄tām p̄fessus eē apparet
Vel queuis dicat. vel nil dixisse videatur
et vltimū integre alq̄s p̄freat
Postremum crimen si pure quis facietur
p̄tā silere oīne p̄tām p̄mitit sequit

Inde tacere potest quicquid redit aut comitatur

Dic autor ostendit q̄nō debet fieri p̄fessio de peccatis venialib⁹ et de
alijs peccatis p̄comitatis alia p̄tā mortaliā dicens. q̄n tu peccator p̄fes-
sus es p̄tā mortalia. tūc etiā debet p̄fiteri peccata p̄comitatis. et nō solū
p̄tā perpetrata p̄ opus extrinsecū. sed etiā p̄ voluntatē peccandi quā non
seq̄batur operatio Dic etiā de p̄tās venialib⁹ (que relapsa s̄t a mēte) de
q̄b⁹ debet p̄fritari. Dic etiā tua p̄tā vniuersalit⁹ nullū p̄mitendo. nā
peccator facies p̄fessione vel dicat oia p̄tā simul. vel nō videt alq̄d dix-
isse. sed p̄freat p̄tā sua vsc⁹ ad extremū et si postea alq̄d p̄tā redat ad
memoriā. tūc p̄t illud p̄fiteri eode p̄bistero racendo de primis

Primo quid sit p̄tā veniale
Sed oīne remittitur p̄tā venialia
Circa textū } Tercio qd nocent p̄tā venialia
dubitatur Quarto qnō p̄tā veniale fit mortale
Quinto vtr̄ voluntas peccāti sine ogatōe sit p̄tā
Sexto vtrū potēta peccāti sit a deo

Ad p̄mū r̄idet q̄ p̄tā veniale fm̄ Augustinū sic describit. P̄tā veni-
ale est q̄s hominē vsc⁹ ad reatus p̄petuer mortis non grauat. sed tñ semg
penā meret. et s̄t semp a voluntate hoc volēte. vel p̄mittete. vel nō p̄biteret.
Vñ p̄tā veniale nocet multipliciter. Primo q̄ ad penā obligat t̄ ve di-
ce in terecio dubio. Ad secundū r̄idet. q̄ septē modis remittit p̄tā ve-
niale. Primo p̄ digna eucharistie sumptōem. Sed oīne tendere al
persone. Tercio p̄ elemosinā largitōem. Quarto p̄ dominicam orōnem
Quinto p̄ ganerale p̄fessionē que sit quotidie in ecclīa. Sexto p̄ epalez te-
nedicōem. Septimo p̄ verā p̄fritōem. Unde vñs Ungor. p̄fiteri. alg-
gor. p̄teror. ozo. Do. benedico. que venialia tollo. Ad tertii respondeſ
q̄ p̄tā veniale multis modis nocet. Primo obligat ad penā. Ied nō ad
penā eternā. nisi p̄tō mortali adiūgatur. Sed oīne nocet q̄ animā maculat
Tercio nocet q̄ minuit feruozē caritatis. sicut modica aqua protra in
ignem nō extinguit ignē. calorē tñ eius obrepit. Quarto nocet q̄ peccatū
veniale impedit ve p̄frestas anime in bonis opib⁹ laetetur et impediatur
sicut gravius aſcedit equis oneratus pondere q̄s sine pondera. Quinto
nocet q̄ tardac hominē a gloria celesti. q̄ hō statim euolaret post mortē
ad gloriam n̄t̄ impidiens p̄ venialia et cogereſ expetare q̄ temp⁹ in purga-
torio. Sexto nocet q̄ diminuit bona glorie celestis. Septimo q̄ venialia
peccata lepe faciūt occasiōe mortaliū. Ad quartū r̄idet q̄ p̄rie loque-
do veniale nūc̄ sit mortale. tñ act⁹ (qui de se est venialis) p̄t fieri morta-
lis quatuor modis. Primo ex p̄scientia. q̄ q̄cquid sit p̄tā vsciam sit mor-
tale et edificat ad gehennā. Secundo ex p̄placentia. vnde Augustin⁹. nul-
lum peccatum intacū veniale est q̄d nō sit mortale dñi placet. Tercio ex dis-

positione. q̄ hō frequenter lapsus in pctm veniale disponitur ad mortale
Quarto ex p̄gressu. q̄ veniale si nō phibetur q̄ p̄reditur tūc si mortale
Ad q̄ntum r̄ndetur. q̄ pctm p̄ncipalit̄ p̄sistit in volūtare. vt patuit
ex vna diffinītiō peccati circa p̄mū dubium illū textus (Ūl dūmita
ris z̄.) Ad sextum r̄ndetur fm̄ in gr̄m sententiāz. q̄ p̄as peccāti seu
malefaciēdi sit a deo Ūl aple Nō est potestas nisi a deo Item ihs dixit
ad pilatū Non haberes potestate in the villam nisi dāra esset tibi deluper
Item dyabolus anteq̄ lederet Job dicebat dñs. Vitre manum tuam
id est da mibi potestatē in eum

religio in q̄ fuit delicta s̄e peccāti q̄ fuit

Aggrauat ordo locus peccata scientia tempus
senect̄ literas repetitio p̄tinatio mltitudo ppter quā fuit

Etas.conditio.numerus.mora.copia.causa
maneris in p̄co dignitas resistēta modica

Est modus in culpa.status altus:lucta pusilla

In ista p̄te autō ponit circūstātias aggrauatēs pctā dicens. q̄ ordo.lo
cus.sciā.temp⁹.Iditio.numerus.mora.copia.causa.modus p̄co.z stat⁹
tus altus.i.dignitas.pusilla lucta.i.modica resistēta aggrauat pctā

Primo que sunt circūstantie aggrauantes

Secundo q̄liter iste circūstantie aggrauant pctā
Tercio an sunt circūstantie alleutātes pctā

tertii dubitab

Quarto an sit necāriū p̄fiteri circūstantias aggrauatēs

Quinto q̄t modis vnum pctm est ḡnius altero

Sexto de intellectu & declaratiōe littere

Ad primum r̄ndetur. q̄ iste sunt circūstantie aggrauantes. sc̄z ordo locus
que parent in soluto sexti dubij Ad secundū r̄ndetur. q̄ circūstantia aggrauantē quēdā aggrauat in eadē specie. z qdā trahunt ad alienā spēz
Exemplū vt coire cū cognata vel maritata est circūstantia trahēs in alie
nā spē peccati. Ad circūstantia aggrauantē in eadē specie qdā aggrauat
notabilē. sicut furari centū marcas auri notabilē ḡnius est q̄ furari vnu
denariū. z p̄ q̄ntas illū rei subtracte notabilē aggrauat. sed tñ est in
eadē spē furti. Alia aggrauat in eadē spē sed nō notabilē. sicut sciā diuitie
vel hmēi. Item circūstantia aggrauantē quēdā sunt pctā in se. vt ē nume
rus pctō. z qdā nō sunt pctā in se in aggrauat pctā. vt sciā p̄s loc⁹ z̄.

Ad tertium r̄ndetur. q̄ sicut ponunt circūstantie aggrauantes. sic etiā circūstantie
alleutātes. Si cuilibet circūstantie aggrauatē corrīdet vna alleutā. q̄ se
hater p̄uatue ad circūstantia aggrauante. Un sciā aggrauat si assūtar. si
nō tūc alleutat. Sūt dñm est de alijs circūstantijs Ad quartū r̄ndetur.
q̄ necē est p̄fiteri oēs circūstantias trahētes pctā in altam spēm. Un pro
adulterio nō sufficit dicere peccati cū quadā muliere. nisi p̄fiteri notabilē
liter circūstantias aggrauantes Nec p̄ subtractione denarioz sufficit dicere
subtraxi aliqd. sed oēs circūstantias aggrauantes notabilē. Ad quin
tum r̄ndetur q̄ multipli vnu pctm est ḡnius altero Primo causalitate vt
pctm luciferti qd̄. p̄cessit ab intrinseca malicia. Secundo ex generalitate. vt pctm
ade. in quo omnes peccāimus. Tertio ex difformitate vt pctm iudeo trah̄

b iii